

Resum de les al·legacions al Pla d'Actuació sobre Zones de Protecció Especial de l'Ambient Atmosfèric al Barcelonès, Vallès Oriental, Vallès Occidental i Baix Llobregat

Preàmbul introductori

L'any 1993 els municipis de Castellbisbal, Molins de Rei, Pallegà, el Papiol, Sant Andreu de la Barca i Sant Vicenç dels Horts van ser decretats com a Zona d'Especial Protecció Atmosfèrica i es va aplicar un Pla d'actuació per a reduir les partícules en suspensió i els òxids de nitrogen que sobrepassaven els límits de la Normativa anterior, menys restrictiva que l'actual.

Amb l'entrada en vigor de la Nova Directiva i els resultats d'immissions de PM₁₀ i NO_x del 2005, el Consell Executiu de la Generalitat ha de declarar les zones afectades com a "**Zona de Protecció Especial de l'Ambient Atmosfèric**" (ZPEAA), si es constata que en aquell sector del territori s'ultrapassen els nivells establerts pel que fa a la qualitat de l'aire.

El juny del 2006 s'aprova un Decret que preveu la ZPEAA, que inclou especialment la zona de l'àrea Metropolitana de Barcelona i rodalies diferenciant dos àmbits. A finals de desembre el DMAH presenta el **Pla d'acció** per restablir la qualitat de l'aire a la ZPEAA i reduir-ne les emissions.

Considerem **insuficient** la modelització de la dispersió dels contaminants en la ZPEAA, ja que el fet que la seva concentració a la xarxa viària sigui tan alta no es deu únicament a les contribucions locals, sinó que creiem que la dispersió des d'altres focus menys localitzats es produeix a través de la xarxa viària per fenòmens de transport atmosfèric. Això es deu, precisament, a que les xarxes viàries segueixen el traçat orogràfic de les valls del Llobregat i de la resta de valls de les comarques del Vallès, actuant com a embuts que recullen la contaminació dispersa de totes les àrees subsidiàries.

Per això, és inexacte atribuir la contaminació local de la xarxa viària únicament al tràfic i es fa necessari implementar un model de dispersió climàtica que tingui en compte les contribucions disperses dels focus industrials de la ZPEAA. Les foneries, les cimenteres i les tèrmiques són les indústries que aporten una major contribució de contaminants, tot i que les altres activitats industrials de menor magnitud també haurien de ser considerades com a focus dispersos d'emissió.

Focus industrials més importants de la zona que afecta a la part baixa del Llobregat

A continuació es fa un repàs de la situació dels focus industrials d'emissió més importants i dels fets més preocupants de la seva gestió ambiental.

- SOLVAY, VINICLOR, HISPAVIC (Martorell)

- Fabricació de clor, sosa càustica, hipoclorit sòdic, hidrogen i àcid clorhídric.
- Incineració de residus industrials clorats i altres.

Contaminant	Any	Mètode (M/C/E)	Quantitat (kg/any)
Hg i compostos	2001	E	178
	2004	C	185

- CELSA (Castellbisbal)

- Foneria de recuperació de metalls.
- Emissió de pols metàl·lica des de principis de 2005 (El Papiol, St. Andreu de la Barca i Molins de Rei). Situació molt alarmant!

Contaminant	Any	Mètode (M/C/E)	Quantitat (kg/any)
Cd i compostos	2003	M	39,7
	2004	C	252
CO ₂	2003	C	157000000
	2004	C	162000000
NOx (com NO ₂)	2001	M	228000
Pb i compostos	2001	C	1720
	2003	C	832
Zn i compostos	2001	C	17200
	2003	C	8459

- CEMENTOS MOLINS INDUSTRIAL S.A. (Sant Vicenç dels Horts-Pallejà)

- Ciments Molins va presentar al DMAH el Projecte d'ampliació i modernització dels forns per obtenir la Llicència Ambiental i la possibilitat de crema de residus en substitució de combustibles fòssils.
- Pretext: compliment del protocol de Kyoto i estalvi de costos.

Contaminante	Año de reporte	Método (M/C/E)	Cantidad (kg/año)
As y compuestos	2003	M	88
	2004	C	27
Benzeno (Benzene)	2003	M	1.190
	2004	C	1.820
Cd y compuestos	2001	M	68
	2003	M	138
	2004	C	98
Cloro y compuestos inorgánicos (HCL)	2001	M	12.600
	2003	M	18.200
CO	2001	M	2.430.000
	2002	C	2.340.000
	2003	M	1.740.000
	2004	C	8.530.000
CO ₂	2001	E	1.280.000.000
	2003	C	1.250.000.000
	2004	C	1.210.000.000
Cr y compuestos	2003	M	284
	2004	C	131
Hg y compuestos	2001	M	23
	2003	M	60
	2004	C	108
Hidrocarburos aromáticos policíclicos (PAH)	2003	M	1.290
	2004	C	1.200
Ni y compuestos	2001	M	86
	2003	M	92
	2004	C	142
NMVOC(COVS sin metano)	2003	M	149.000
	2004	C	143.000
NOx (como NO ₂)	2001	M	3.050.000
	2003	M	6.930.000
	2004	C	4.040.000
Pb y compuestos	2004	C	598
PM ₁₀	2001	M	258.000
	2003	M	183.000
	2004	C	106.000
SOx(como SO ₂)	2001	M	541.000

- CEMEX (Sant Feliu de Llobregat)

- Proves pilot de crema de residus de fangs d'EDARs per substituir combustibles fòssils (tardor 2005).
- Pretext: compliment del protocol de Kyoto.

Contaminante	Año de reporte	Método (M/C/E)	Cantidad (kg/año)
As y compuestos	2003	C	121
Cd y compuestos	2003	C	18,7
CO	2001	M	911000
	2003	E	1240000
	2004	M	1090000
CO2	2001	C	854000000
	2003	M	154000000
	2004	C	783000000
Ni y compuestos	2002	C	65,4
NOx (como NO2)	2001	M	812000
	2002	M	1330000
	2003	E	1490000
	2004	M	1040000
PM10	2002	M	150000
	2003	E	197000

Aquesta situació de partida es pot agreujar per la signatura d'un **conveni** entre l'ACA, Ciment Català i les empreses cimenteres CEMEX España S.A., LAFARGE ASLAND S.A., UNILAND CEMENTERA S.A., CEMENTOS.MOLINS INDUSTRIAL S.A., en relació a cremar fangs d'EDARs en aquestes instal·lacions, ja que suposa una activitat encoberta d'incineració industrial de residus en instal·lacions que no es troben adequades a aquesta activitat.

Ateses les dimensions d'aquestes indústries, la possible utilització de residus com a combustible i matèria primera i vist el seu funcionament les 24 hores del dia, s'hauria de disposar d'una estimació el més precisa possible de la distribució ambiental i exposició humana als productes tòxics emesos.

Conclusions i recomanacions

1. Les **mesures** que contempla el Pla d'Actuació són insuficients i es troben centrades en el trànsit com a origen principal de la contaminació per partícules i Nox. Tanmateix, tal i com queda reflectit en l'avantprojecte del Pla, en realitat les aportacions contaminants de la **indústria** i del seu transport associat són d'igual o major magnitud pel que fa a partícules, NOx i altres contaminants que també contribueixen a l'empitjorament ambiental de les poblacions afectades (òxids de sofre, compostos orgànics volàtils, organohalogenats, bifenils policlorats, dioxines, furans, etc ...).
2. Els **contaminants** que el Pla ha avaluat són únicament dos dels contaminants amb què es produeixen superacions del líndar legal. Hi ha molt altres contaminants que no es tenen en compte i que poden actuar de forma sinèrgica amb les partícules i els òxids de nitrogen.
3. Cal afegir un nou paràmetre per al mesurament de partícules, ja que PM10 no dona prou informació sobre les partícules fines i ultrafines. Es fa necessari, doncs, mesurar les **PM2,5** a totes les estacions de mesura de la XVPCA i a tots els focus emissors industrials.
4. La metodologia emprada per a recollir les dades d'emissió i immissió no és prou acurada, ja que les dades recollides són insuficients i la modelització de la dispersió de contaminants es basa en models senzills que no tenen en compte **l'origen i el transport de contaminants**.
5. Els valors d'emissió i immissió es basen en concentracions i no en **cabals màssics**, fet que no permet aportar solucions basades en la reducció en origen del total de càrrega contaminant emesa.

6. Les **mesures** que el Pla preveu per al sector industrial i energètic són del tot INSUFICIENTS, i no compensen en cap cas el preu ambiental i sanitari de la contaminació que aquestes indústries emeten tots i els dies de l'any.
7. El Pla no contempla un **compromís** ferm de l'Administració Ambiental per a intensificar els controls i inspeccions a les indústries contaminants, i obvia la necessitat d'instal·lar mesuradors en continu a tots els focus emissors. Tampoc fa referència a una **disminució dels límits d'emissió** autoritzats en les corresponents resolucions per a les cimenteres, tèrmiques, foneries, etc.
8. No es preveu la **sanció** com a mesura efectiva per a penalitzar les situacions de superació de límits contaminants en aquelles empreses que habitualment emeten per sobre dels límits autoritzats.
9. El Pla no té cap incidència sobre el **model energètic actual**, basat en els combustibles fòssils i, proposa l'augment de l'ús de gas natural com a "alternativa". És un greu error no contemplar alternatives sostenibles com el foment de l'ús de biocombustibles, hidrogen, plaques solars o vehicles elèctrics.
10. Tampoc existeix cap mesura determinada que eviti la **incineració encoberta de residus perillosos** en forns industrials i cimenteres, fet que origina un augment de la contaminació emesa per aquestes fàbriques degut a que no disposen dels mecanismes adequats per a minimitzar les emissions contaminants.
11. No es preveu cap mesura per retallar les quotes d'assignació en l'**emissió de gasos d'efecte hivernacle** per a aquelles activitats industrials en què la incineració i la combustió produeixen enormes quantitats de diòxid de carboni, metà i altres compostos relacionats amb l'efecte hivernacle.
12. Seria necessari un estudi rigorós sobre la contribució relativa al trànsit de **vehicles pesants i mercaderies** associats a les activitats industrials, a partir del qual s'haurien d'establir una sèrie de propostes d'ordenació territorial que reduïssin distàncies entre l'origen i el destinatari. En aquests criteris, caldria establir quines distàncies i recorreguts són més crítics i no autoritzar la instal·lació d'indústries que suposin un increment exagerat dels costos ambientals del transport.
13. Recomanem que el Pla contempli mesures i criteris per a la reducció del conjunt de **càrrega contaminant d'origen industrial**, amb el mateix rigor amb què ho proposa per a la càrrega contaminant deguda al trànsit urbà o interurbà.
14. El Pla ha de contenir un **estudi epidemiològic** seriós, que porti associat un estudi de riscos i costos, per tal de poder valorar adequadament l'estalvi ambiental i sanitari de les mesures adoptades. També hi ha de constar l'impacte bioacumulatiu dels contaminants en les persones.
15. Recomanem que, a banda del Pla, el Departament de Medi Ambient estableixi **criteris de "no concurrència"** quan varies indústries contaminants es trobin dins del mateix territori. El mateix s'aplicaria a les ampliacions d'instal·lacions industrials ja existents i s'evitaria així que diverses fonts contaminants convergissin en un espai reduït i vulnerable.
16. Recomanem que es faci un **estudi individualitzat per a cada indústria**, amb especial incidència en les 31 que concentren el 90% del total de contaminació emesa a la ZPEAA. Aquest estudi ha de contemplar PLANS DE REDUCCIÓ D'EMISSIONS i la implantació immediata de les MILLORS TÈCNIQUES DISPONIBLES.
17. El Pla ha de respondre a uns **criteris generals consensuats** i ha de contemplar la **participació ciutadana** com a eina complementària a la valoració tècnica del DMAH. No hem d'oblidar que aquest Pla, pel seu caràcter sectorial, ha d'estar sotmès a la Llei d'Avaluació Ambiental de Plans i Programes.
18. Per últim, com a recomanació general, volem incidir en la **PREVENCIÓ** com a mesura clau per a reduir la contaminació ambiental a la ZPEAA. Prevenció que ha de passar per una anticipació dels mecanismes d'inspecció i control, tant a les indústries i als vehicles com a l'entorn urbà, sense la qual qualsevol mesura adoptada pot esdevenir totalment inoperant.

Molins de Rei, 1 de febrer de 2007